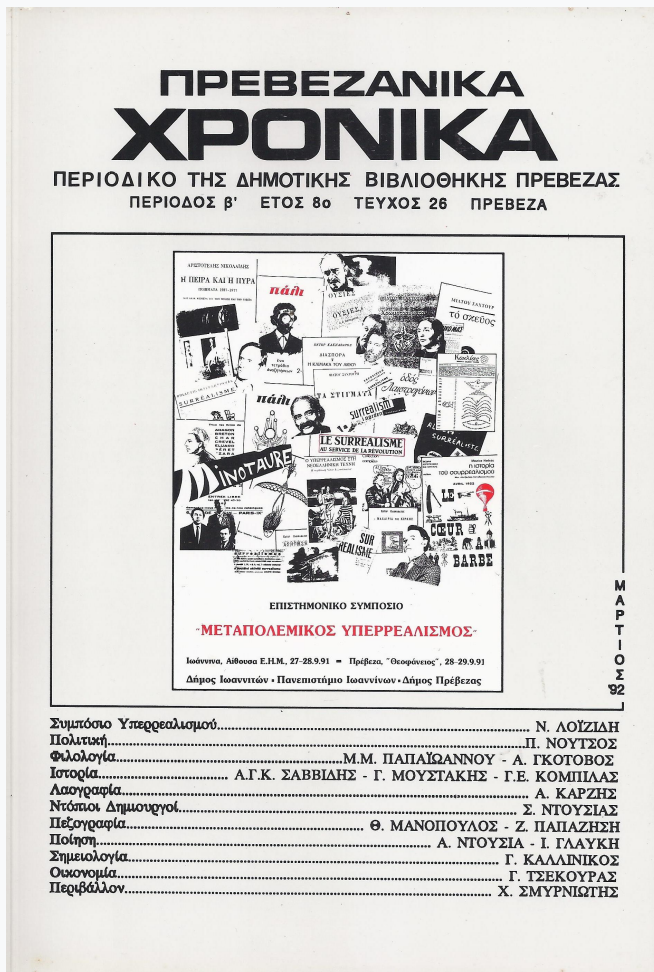

Πρεβεζάνικα Χρονικά

Αρ. 26 (1991)

ΠΡΕΒΕΖΑΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ, 26 (1991)

Κώστας Προβατάς. Ο Πρεβεζάνος ζωγράφος των ναΐφ

Σπύρος Ντούσιας

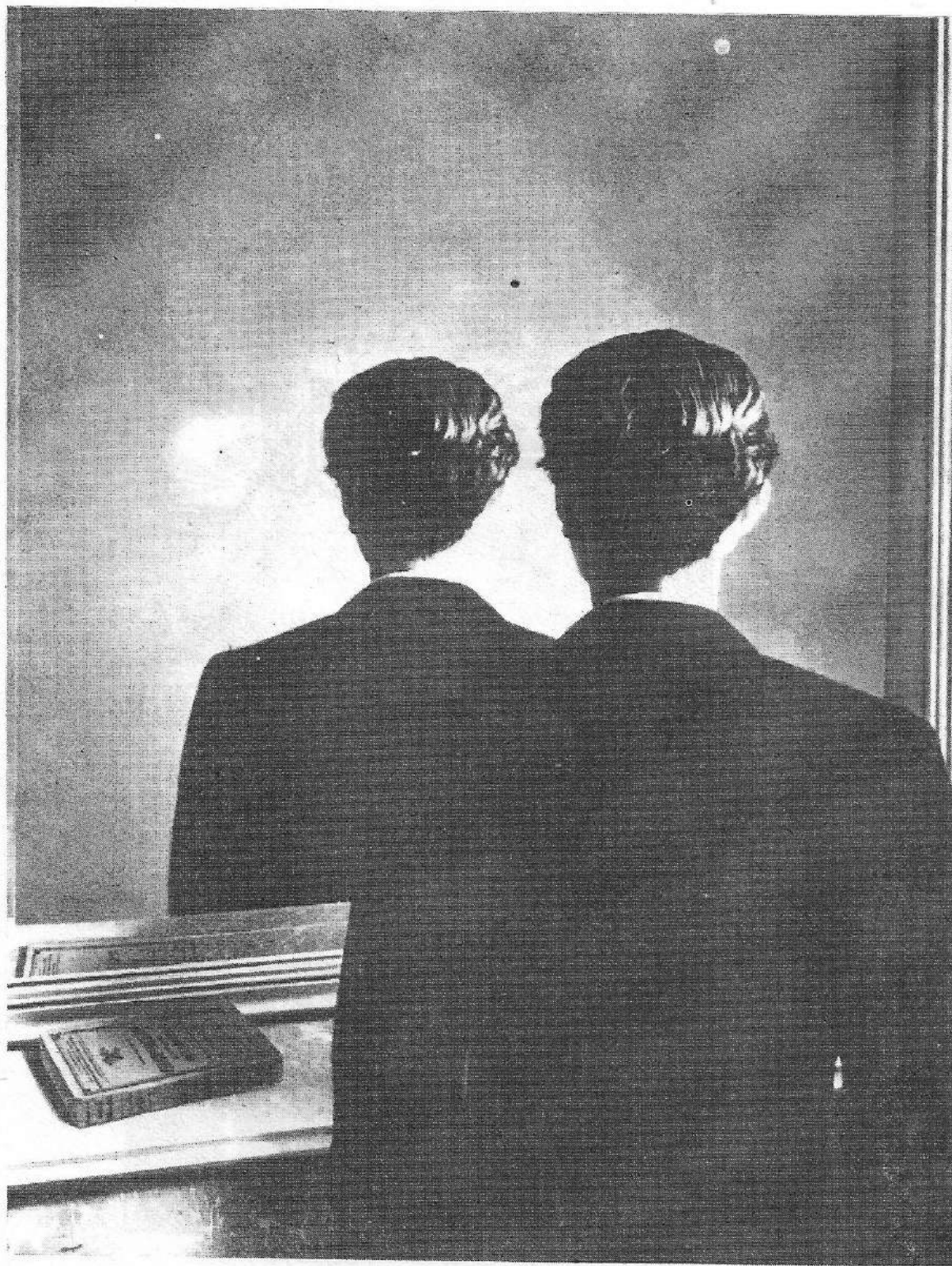
Copyright © 1991, Σπύρος Ντούσιας

Άδεια χρήσης [Creative Commons Αναφορά 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Ντούσιας Σ. (1991). Κώστας Προβατάς. Ο Πρεβεζάνος ζωγράφος των ναΐφ. *Πρεβεζάνικα Χρονικά*, (26), 89–104. ανακτήθηκε από <https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/prevchr/article/view/30472>

ΝΕΑ ΠΕΡΙΟΔΗ 26 Μαΐου 1988 Ν. 6

Ο αυτοδίδακτος ζωγράφος Προβατάς

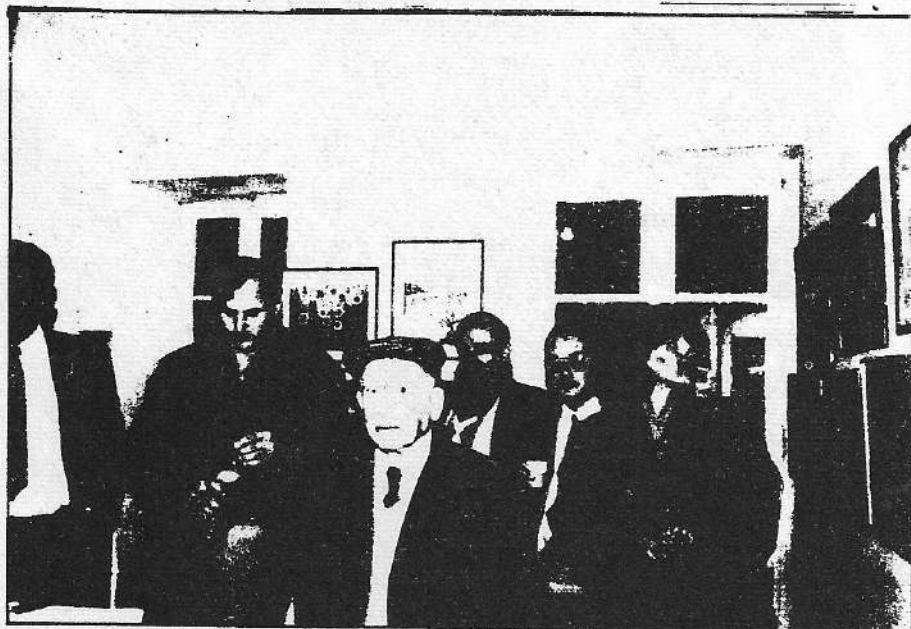

ΤΑ τοπία και τα λουλούδια της περιοχής της Πρέβεζας, τους ανοιχτούς ορίζοντες της ψυχής του, αιχμαλωτίσει στους πίνακές του ο αυτοδίδακτος ζωγράφος Κώστας Προβατάς. Ο ογδοντάχρονος σήμερα καλλιτέχνης από την Πρέβεζα, έμαθε μόνος του γράμματα και δούλεψε σαν τσαγγάλης. Ζωγράφος και σχεδιαστής ρούχων. Η έφεσή του για τη γνώση της φύσης και του σύμπαντος, τον έκανε ν' ασχοληθεί με τα πάντα: από γεωλογία και αρωματοποιία, μέχρι ραβδόσκοπία. Στον «Εύραφο» (Φωκίδος 26), η έκθεση ζωγραφικής του κ. Προβατά θα διαρκέσει μέχρι τις 15 Ιουνίου.

★ Το κολάζ και η έμφαση στη χειρονομία είναι τα κοινά στοιχεία του Αντώνη Απέργη και της Εύνης Κασσιμάση που εκθέτουν μαζί στην Αίθουσα Τέχνης Εποχές (Κηφισίας 263) μέχρι τις 31 Μαΐου.

Έργο του Κώστα Προβατά

Κώστας Προβατάς Ο Πρεβεζάνος ζωγράφος των ναΐφ

Επιμέλεια: Σπύρος Ντούσιος

Στη συνεδρίαση της 12/4/1991, η Συντακτική Επιτροπή του Περιοδικού «Πρεβεζάνικα Χρονικά» πήρε ομόφωνα την απόφαση να βραβεύσει το λαϊκό Πρεβεζάνο ζωγράφο Κώστα Προβατά, εγκαινιάζοντας ταυτόχρονα και έκθεση έργων του. Η «Τοπική Φωνή» στο με ημερομηνία 9/5/1991 φύλλο της καταχωρεί την είδηση:

« ΘΑ ΤΙΜΗΘΕΙ Ο ΛΑΪΚΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ ΤΗΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

Καθώς πληροφορούμεθα, τα «Πρεβεζάνικα Χρονικά» σε συνεργασία με τη δημοτική βιβλιοθήκη οργανώνουν εκδήλωση εντός του προσεχούς Μαΐου για να πμήσουν το λαϊκό ζωγράφο της Πρέβεζας και ποιητή, τον 85χρονο Κώστα Προβατά, στον οποίο θα απονεμηθεί και τιμητικό μετάλλιο.

Η εκδήλωση θα γίνει στη Θεοφάνειο και παράλληλα θα λειτουργήσει και έκθεση ζωγραφικής με έργα του Κώστα Προβατά. Επίσης θα απαγγελθούν και μερικά ποιήματα του ίδιου. Είναι άξια κάθε επαίνου η πρωτοβουλία των «Πρεβεζάνικων Χρονικών» διότι η τιμή που θα γίνει στον Κώστα Προβατά είναι για εκείνον ηθική ικανοποίηση γιατί επιτέλους, στην εσχάτη ώρα έστω, οι άνθρωποι του πνεύματος α-ντελήφθησαν ότι κάποιος σε τούτο τον τόπο διακρίνεται και παρά την προχωρημένη ηλικία του ζει και δημιουργεί ακόμα.

Πρέπει να σημειωθεί ότι θα παρευρεθεί αντιπροσωπεία από την Εθνική Πινακοθήκη για να τιμήσει το ζωγράφο Κώστα Προβατά που έκρινε και αναγνώρισε το έργο του και τον κατέταξε στην τάξη των ναΐφ, δηλ. της σπάνιας λαϊκής τεχντροπίας.

Επίσης θα παρευρεθούν δημοσιογράφοι από την Αθήνα οι οποίοι τον παρουσίασαν στην τηλεόραση και στο ραδιόφωνο στο παρελθόν. »

ΤΟΠΙΚΗ ΦΩΝΗ, Πέμπτη 9/5/91

Στις 25/5/91, μέρα Σάββατο, πραγματοποιείται στη «Θεοφάνειο» η τελετή της βράβευσης παρουσία πλήθους πρεβεζάνικου λαού. Και η ίδια εφημερίδα στις 29/5/91 γράφει σε σχετικό ρεπορτάζ:

« ΒΡΑΒΕΥΤΗΚΕ Ο ΠΡΕΒΕΖΑΝΟΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΣ ΚΩΣΤΑΣ ΠΡΟΒΑΤΑΣ

Ο περήφανος λαϊκός ζωγράφος της Πρέβεζας Κώστας Προβατάς, βραβεύτηκε στις 8.30 το βράδυ του Σαββάτου από το περιοδικό «Πρεβεζάνικα Χρονικά» της Δημοτικής Βιβλιοθήκης σε εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στη «Θεοφάνειο Σχολή».

Η επιμελήτρια Εθνικής Πινακοθήκης κ. Αγγέλα Ταμβάκη που επρόκειτο να μιλήσει στην εκδήλωση του Κ. Προβατά, δεν μπόρεσε να παρευρεθεί λόγω απρόοπου κωλύματος. Κριτική της κ. Ταμβάκη για το έργο του Κώστα Προβατά διάβασε μέλος της Συντακτικής Επιτροπής του περιοδικού «Πρεβεζάνικα Χρονικά», ο εκπαιδευτικός και συγγραφέας κ. Σπύρος Ντούσις, ο οποίος είπε τα εξής:

ΓΙΑ ΤΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΠΡΟΒΑΤΑ

Η ένταξη ενός αυτοδίδακτου καλλιτέχνη στον οπωσδήποτε πολυσυζητημένο και συχνά προβληματικό και αμφισβητούμενο χώρο της απλοϊκής δημιουργίας, η ζωγραφική των ναΐφ, παρουσιάζει κάποιες δυσκολίες, που σχετίζονται αναπόφευκτα με την ανάγκη σαφέστερου προσδιορισμού των κύριων γνωρισμάτων της. Αν όμως δεχτούμε σαν βασικά χαρακτηριστικά της για τον ελληνικό τουλάχιστον χώρο τη σαφή διαφοροποίηση από την παραδοσιακή λαϊκή ζωγραφική και τη με γνώμονα το ένστικτο προσπάθεια αναπαράστασης βιωμάτων του άμεσου συνήθως περιγύρου, τότε αναμφισβήτητα η ζωγραφική του Κώστα Προβατά μπορεί να βρει εδώ τη θέση της.

Όπως αρκετοί ναΐφ ζωγράφοι έτσι και ο Προβατάς άρχισε να ασχολείται ποσοστηρικτά με τη ζωγραφική σε προχωρημένη ηλικία, παρόλο που η προηγούμενη ενασχόλησή του με τη σχεδιαστική έδωσε κάποια διέξοδο στις καλλιτεχνικές του ανησυχίες. Το θεματολόγιό του αποτελείται από τοπία της περιοχής της Πρέβεζας και λουλούδια. Ο ιδιαίτερος και προσωπικός τρόπος με τα δέντρα και τους βράχους διαφοροποιεί την υφή των τοπίων. Συνθέσεις που θα μπορούσαν εύκολα να καταλήξουν στη μονότονη επανάληψη εμπυκνώνονται από τον εντυπωσιακό πλούτο της χρωματικής κλίμακας με τις κάποτε τολμηρές αντιθέσεις, την ξεχωριστή ευαισθησία στην απόδοση των αποχρώσεων του γαλάζιου και του κίτρινου, τους ευρηματικούς συνδυασμούς και την ασυνήθιστη διάταξη των δέντρων και των βράχων με τρόπο που δεν έχει καμιά σχέση με τη νατουραλιστική απεικόνιση και τη συμβατική προοπτική. Οι έντονες σχηματοποιήσεις των δέντρων και των βράχων σε συνδυασμό με τις εντυπωσιακές χρωματικές αντιθέσεις δημιουργούν σε ορισμένα έργα μια ατμόσφαιρα έντασης και ανησυχίας, ενώ σε άλλες περιπτώσεις η αξιοποίηση των ανοιχτών τόνων μεταδίδει την αίσθηση της γαλήνης και του πηγαιού λυρισμού. Σε μια μικρή ομάδα τοπίων το διάχυτο φως και η αφαιρετική απόδοση των άλλων μοτίβων συνδέουν τη ζωγραφική του με πιο σύγχρονες αναζητήσεις. Τέλος ο πλούτος των χρωμάτων και η ομορφιά των λουλουδιών του μεταδίδουν με πιο άμεσο τρόπο κάτι από την αισιόδοξη διάθεση, τη χαρά της ζωής και τη θαλερότητα του δημιουργού τους. »

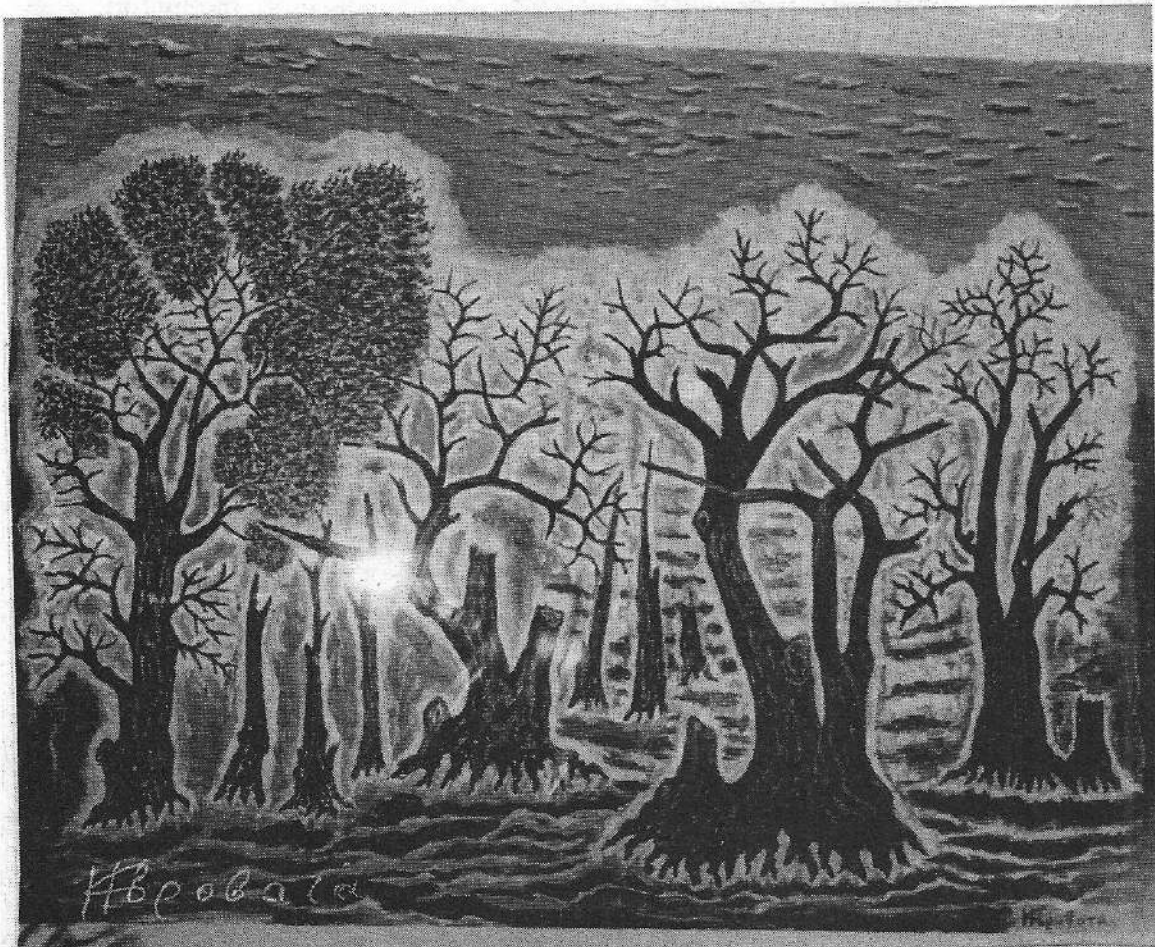
Στη συνέχεια ο κ. Ντούσις, αναφερόμενος με τη σειρά του στον Κώστα Προβατά, είπε τα εξής:

« Η παρουσίαση που κάνει σήμερα το περιοδικό της Δημοτικής Βιβλιοθήκης

«Πρεβεζάνικα Χρονικά» έχει σκοπό να γνωρίσουμε τον Κώστα Προβατά, που ανήκει στο χώρο της ζωγραφικής των ναϊφ, δηλαδή με δυο λόγια των αυτοδίδακτων ζωγράφων, να γνωρίσουμε μια καλλιτεχνική μορφή του λαϊκού χώρου, και να διευρύνει έτσι την επαφή του ευρύτερου κοινού της πόλης μας με την τέχνη και την ιστορία της.

Ο Κώστας Προβατάς, όπως οι περισσότεροι ζωγράφοι, προέρχεται απ' το λαϊκό χώρο, όπως ειπώθηκε πριν, και με την τέχνη του δεν μιμήθηκε κανέναν αλλά, παρακινημένος απ' το φυσικό του ταλέντο, έγινε ένας πραγματικός, σωστός εργάτης της παραστατικής τέχνης, με οξυμένη την αίσθηση της σύνθεσης και κατάφερε, εμπνεόμενος από μια ενσπικτώδικη ανάγκη έκφρασης, να δίνει στα έργα του μια γραφικότητα και μια φυσικότητα, που η ευαίσθητη καλλιτεχνική ψυχή του εξειδικεύει τη δεδομένη τεχνική του, εκφράζοντας έτσι με την παραστατική γλώσσα της τέχνης την ελεύθερη πνοή μιας ήρεμης πραγματικότητας, σ' αντίθεση με την πολυτάραχη προσωπική του ζωή.

Δεν πήρε σαν απόλυτα πρότυπα έργα άλλων ζωγράφων για να επηρεαστεί απ'

αυτούς, μια και σίγουρα παρακολούθησε πολλές εκθέσεις στην Αθήνα, αφού και ο ίδιος έκανε τέτοιες δικών του έργων εκεί, αλλά μονάχα η έμφυτη καλλιτεχνική του κλίση και το φυσικό περιβάλλον που έζησε και ζεί τον βοήθησαν να προβάλλει τη δικιά του τεχνοτροπία, απελευθερωμένη από επιδράσεις.

Ο Λεονάρδος ντα Βίντσι έλεγε:

«Ο ζωγράφος που παίρνει σαν απόλυτο πρότυπο, τα έργα των άλλων ζωγράφων δεν θα κάνει ποτέ του παρά μέτρια έργα αλλά αν βάλει στόχο του τη σπουδή της φύσεως, οι σκοποί του θα αποδώσουν καρπούς».

Έτσι κι ο Κ. Προβατάς δε μιμείται κανέναν, γιατί η μίμηση κάνει την τέχνη να παρακμάζει. Μιμείται όμως τη φύση, μιμείται την πραγματικότητα με χαρισματική αισθητική εκτίμηση και οξεία την αίσθηση της συνθετικής ωριμότητας.

Ο Κ. Προβατάς, πνεύμα ανήσυχο και πολύπλευρο, που εκτός απ' το κύριο καλλιτεχνικό έργο του ασχολήθηκε με γεωλογικές έρευνες και με την ποίηση και μάλλον η χρήση της τεχνικής του στα έργα του εκφράζει και την ποιητική του διάθεση, πρόσφερε και προσφέρει ακόμα, παρά το βάρος της ηλικίας του, μαζί και μ' άλλους Πρεβεζάνους καλλιτέχνες πολλά στον τόπο μας, γιατί κι η Πρέβεζα ευτυχώς είχε, έχει και θα έχει καλλιτεχνική ζωή.

Η τέχνη λοιπόν κι ο άνθρωπος είναι συνυφασμένα στον ίδιο καμβά.

Οι εποχές περνάνε. Οι άνθρωποι αλλάζουν, η τέχνη μένει και θα μένει, γιατί σμίγει και δε χωρίζει τους ανθρώπους, ημερώνει και απαλείνει τα αισθήματα, ειρηνεύει το ένσπυχο, και η ζωογόνος πνοή τους, θα μένει για πάντα και σαν μάρτυρας και σαν προφήτης. »

Μετά τη σύντομη ομιλία του κ. Ντούσια διαβάστηκε το παρακάτω σύντομο βιογραφικό σημείωμα του Κ. Προβατά απ' την κ. Πόπη Δράκου:

« ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΛΑΪΚΟΥ ΖΩΓΡΑΦΟΥ ΚΩΣΤΑ ΠΡΟΒΑΤΑ

Ο Κώστας Προβατάς γεννήθηκε στην Πρέβεζα το 1906. Είναι σήμερα 85 ετών. Ο πατέρας του ήταν κτίστης της Πρέβεζας και είχε άλλα δυο παιδιά, που δεν ζούν. Σε ηλικία 4 ετών, μένει ορφανός, μετά από αιφνίδια δολοφονία του πατέρα του από κάποιο μεθυσμένο. Τα δύο του αδέρφια έχουν ομοίως τραγικό τέλος. Ο ένας πεθαίνει από κακουχίες στις φυλακές της Πρέβεζας ως πολιτικός κρατούμενος της δικτατορίας Μεταξά ενώ ο άλλος δολοφονείται από «άγνωστο» συμπατριώτη του μετά τη γερμανική εισβολή στην Αθήνα.

Τα πρώτα του παιδικά χρόνια είναι πολύ δύσκολα, καθόσον οικονομικές δυσχέρειες της μητέρας του, την αναγκάζουν να μην τον στείλει σχολείο. Απασχολείται έτσι σε μικροεργασίες των εμπορικών καταστημάτων της Πρέβεζας από την ηλικία των 6 ετών. Μέχρι ηλικίας 9 ετών παραμένει αγράμματος. Η θλίψη για τα δεσμά του αναλφαβητισμού τον οδηγεί στην απόφαση να μάθει μόνος του γράμματα. Το έτος 1915, κάνει μια σημαντική ανταλλαγή. Μαθαίνει τα άλλα παιδιά να κατασκευάζουν καρταετούς και 'κείνα τον μαθαίνουν ανάγνωση και γραφή...!

Το 1916, σε ηλικία 10 ετών, η μητέρα του τον στέλνει να μάθει ισαγκάρης. Ταυτόχρονα, συνεχίζει να μαθαίνει μόνος του ανάγνωση και γραφή. Σε ηλικία 17 ετών, είναι ήδη έμπειρος υποδημοτοποιός και ανοίγει μόνος του δικό του εργαστήριο στην Πρέβεζα (οδός 21ης Οκτωβρίου). Σύντομα συνειδητοποιεί το σχεδιαστικό του ταλέντο και αρχίζει να σχεδιάζει πρωτότυπα αντρικά και γυναικεία παπούτσια, τα οποία προωθεί στο ειδικό περιοδικό «Φιγουρίνι» των Αθηνών (1925). Γρήγορα

τον ανακαλύπτουν, μέσω του περιοδικού, Γάλλοι σχεδιαστές υποδημάτων, οπότε αρχίζει η συνεργασία του με αποστολή σχεδίων στο Παρίσι...!

Η στράτευσή του το 1926 ανακόπτει την καλλιτεχνική του δραστηριότητα. Κατατάσσεται στο Ναυτικό και υπηρετεί αρχικά στο Ναύσταθμο Πόρου. Η ειρωνική αντιμετώπισή του από τους άλλους ναύτες, που τον αποκαλούν «βλάχο», λόγω ηπειρώτικης προφοράς, έχει σαν αποτέλεσμα το «καπέλωμα» ενός από αυτούς με καρβάνα από καυτές φακές... Δημιουργείται επεισόδιο και μετά από ταχεία διαδικασία μετατάσσεται από το Ναυτικό στο Στρατό Ξηράς (Μαύροι Στρατώνες Κοκκινιάς).

Ατύχως, όμως, και κεί κάποιος στρατώτης έκανε το σφάλμα να τον ειρωνευτεί αποκαλώντας τον πάλι «βλάχο». Αυτός «αμοίβεται» με ένα μεταλλικό ανταλλακτικό του όπλου «Μάλινκερ» κατακέφαλα... Ακολουθεί «πειθαρχείο», και στη συνέχεια μετάθεση στη Θεσσαλονίκη με τελικό προορισμό τα ελληνοβουλγαρικά σύνορα. Στο Στρατηγείο Θεσσαλονίκης, δηλώνει ψεύτικη ιδιότητα ελαιοχρωματιστή, για να «λουφάρει», και καταφέρνει να γίνει αποθηκάριος συντήρησης του Στρατηγείου. Επίσης, οι μόνιμοι στρατιωτικοί, ανακαλύπτουν το ταλέντο του στην τσαγκαρική, και του αναθέτουν την κατασκευή υποδημάτων για τα μέλη των οικογενειών τους. Έτσι λοιπόν περνάει σαν σε «διακοπές» τη στρατιωτική του θητεία, και απολύεται ομαλά.

Το 1928, επιστρέφει στην Πρέβεζα και συνεχίζει την εργασία του σαν τσαγκάρης.

Με την οικονομική βοήθεια του καπετάνιου Παναγή Βαλλιανάτου, ιδιοκτήτη ιστοφοδού, που ... μάταια ήλπιζε να τον κάνει γαμπρό του, επεκτείνει τις δραστηριότητές του και τα κομψοτεχνήματά του σε γυναικεία υποδήματα αποτελούν πόλο έλξης για την «υψηλή κοινωνία» της εποχής εκείνης. Το 1932, σε ηλικία 26 ετών, παντρεύεται την Παρασκευή Ζησίμου, και αποκτά 3 παιδιά, την Άννα, το Βασίλη και το Σπύρο.

Το 1940 επιστρατεύεται στον ελληνοϊταλικό πόλεμο, με ειδικότητα ακροβολιστή, και λαμβάνει μέρος σε μάχες της πρώτης γραμμής όπου και τραυματίζεται. Μετά την κατάρρευση το Μετώπου, επιστρέφει στην Πρέβεζα, όπου παραμένει ήρεμος μόνο για λίγο καιρό. Και ενώ η Πρέβεζα βρίσκεται υπό ιταλική και γερμανική κατοχή, «Έλληνες» χωροφύλακες, που είχαν ήδη προσχωρήσει και συνεργασθεί με τους Γερμανούς, τον συλλαμβάνουν, με την κατηγορία ... «αριστερός».

Φυλακίζεται και δραπετεύει σε χρόνο ρεκόρ 3 ημερών(!). Με τη βοήθεια της Παναγούλας Ζώτου-Ψηλοδημήτρη (ζει στην Πρέβεζα) φυγαδεύεται μέσω Βόνιτσας και στη συνέχεια κατατάσσεται στο 24ο Σύνταγμα του ΕΛΑΣ και σε 5 μέρες μετατάσσεται στο αντάρτικο ναυτικό ΕΛΑΝ. Από το 1942 μέχρι το 1944 συμμετέχει σε δράση με πλοία του ΕΛΑΝ. Μετά την απελευθέρωση λαμβάνει μέρος στον πρώτο γύρο του εμφύλιου Πολέμου μεταξύ ΕΔΕΣ-ΕΛΑΣ (Μάχη της Πρέβεζας - 1944), στην οποία ο ΕΔΕΣ σε αντίποινα για την αδυναμία κατάληψης των οχυρών του ΕΛΑΣ, εκτελεί ομάδα δεκάδων αθώων πολιτών, ως «συνεργάτες» του ΕΛΑΣ (π.χ. το γιατρό Μαϊδάτσι, το γυμνασιάρχη Χρ. Κοντό και αρκετούς μαθητές γυμνασίου). Μετά τη Συμφωνία της Βάρκιζας δεν καταφέρνει να ηρεμήσει, γιατί «άγνωστοι» βάζουν φωτιά στο σπίτι του, οπότε αναχωρεί οικογενειακώς και εγκαθίσταται στην Αθήνα (1946). (Ο εμπρηστής ζει σήμερα στην Αθήνα).

Δεν προλαβαίνει να εγκατασταθεί στην Αθήνα, το 1946, και αμέσως συλλαμβά-

νεται με την κατηγορία «απόπειρας ανατροπής του καθεστώτος» και χωρίς δίκη κρατείται 40 μέρες στην ασφάλεια, 3 μήνες στους στρατώνες «Βούρλα» Πειραιώς και ακολούθως εξορίζεται για 11 μήνες στη Μακρόνησο. Εκεί τον υποδέχεται με άγριο ξυλοκόπημα ο αλφαμίτης Κοθράς, με αποτέλεσμα να πάθει γάγγραινα κνήμης και να χειρουργηθεί από συγκρατούμενους γιατρούς χωρίς νάρκωση. Χρέπ τραυμαποφορέα εκτελεί ο τέως βουλευτής του ΚΚΕ Αμπατέλος. Σημειωτέον, ότι το 1947 ο βασανιστής Κοθράς ως πολίτης πιά, βρίσκει τραγικό θάνατο στη Δράμα, από ξυλοκόπημα τέως κρατουμένων της Μακρονήσου, που τον αναγνωρίζουν, καθώς εργαζόταν σαν πλανόδιος φωτογράφος.

Στη συνέχεια παραπέμπεται σε έκτακτο Στρατοδικείο των Αθηνών με την κατηγορία της ... «έκδοσης παράνομου περιοδικού» και φυσικά αθώνεται παμπηφεί διότι αποδείχθηκε ότι ήταν αγράμματος ... και μάλλον αδύνατο να εκδόσει περιοδικό...!

Επιστρέφοντας στο σπίτι του το 1947, σε ηλικία 41 ετών, βρίσκει την οικογένειά του εξασθλωμένη και τα παιδιά του σχεδόν φυματικά. Πέφτει αμέσως στη δουλειά του τσαγκάρη και ξεκινώντας από το μηδέν καταφέρνει μέσα σε 3 χρόνια να δημιουργήσει βιοτεχνία που απασχολεί 10 εργάτες σύν την οικογενειά του και δημιουργεί μεγάλη περιουσία. Λόγω οικονομικών προβλημάτων που ανέκυψαν από την αναστολή πληρωμών γραμματίων εξ αιτίας των σεισμών στα Ιόνια Νησιά, αναγκάζεται και μεταβιβάζει όλη του την περιουσία και τη βιοτεχνία του στα παιδιά του.

Από το 1952, σε ηλικία 46 ετών, κάνει ριζική στροφή και αρχίζει να ασχολείται με τη γεωλογία, είτε σαν κόμπυ είτε σαν επάγγελμα, αλλά ουδέποτε συναποκόμισε αξιόλογα οικονομικά οφέλη από αυτή του την ενασχόληση.

Το 1960 επενέρχεται στο αρχικό του επάγγελμα του υποδηματοποιού, βοηθώντας τα παιδιά του στην ήδη μεγάλη βιοτεχνία τους ΑΦΟΙ Κ.ΠΡΟΒΑΤΑ, η οποία απασχολεί περί τα 15 άτομα. Τροφοδοτεί με κομψοτεχνήματα υποδημάτων τους γνωστούς οίκους Σεβαστάκη, Πετρίδη, Μούγερ, κ.λπ. Ταυτόχρονα αρχίζει να ασχολείται συστηματικά με τη ζωγραφική, τη ποίηση και τη λογοτεχνία.

Το 1980, σε ηλικία 74 ετών, ακολουθεί τα παιδιά του και εγκαθίσταται στη Νικόπολη Πρέβεζας, όπου μεταφέρθηκε η βιοτεχνία υποδημάτων. Έκτοτε ασχολείται αποκλειστικά και μόνο με τη ζωγραφική και την ποίηση. Άλλες ασχολίες του είναι η Αστρολογία, η Βοτανολογία και η Αρωματοποιία. Το 1982 κάνει την πρώτη του έκθεση ζωγραφικής στη «Θεοφάνειο Αίθουσα Τέχνης» της Πρέβεζας.

Το 1986 πεθαίνει η σύζυγός του Παρασκευή.

Το 1987, το Ελληνικό Υπουργείο Βιομηχανίας, με επίσημο έγγραφο του, τον αναγνωρίζει σαν έμπειρο πρακτικό Γεωλόγο και τον παραπέμπει για συνεργασία στο Ινστιτούτο Γεωλογικών Ερευνών Πρέβεζας (ΙΓΜΕ), η οποία δεν καρποφόρησε λόγω γραφειοκρατικών κωλυμάτων, φαινόμενο αρκετά συνηθισμένο στην Ελλάδα.

Το 1988, σε ηλικία 82 ετών, κάνει την δεύτερη έκθεση ζωγραφικής του στην αίθουσα Τέχνης «Εύμαρος» των Αθηνών, η οποία κάνει εισπράξεις πωλήσεων 3.500.000 δραχμές (!), ποσό βέβαια που δεν έφτασε ούτε στο 1/10 στα χέρια του. Δέχεται ευνοϊκή κριτική από την Εθνική Πινακοθήκη, και η τεχνοτροπία του κατατάσσεται επίσημα στην κατηγορία «ναϊφ».

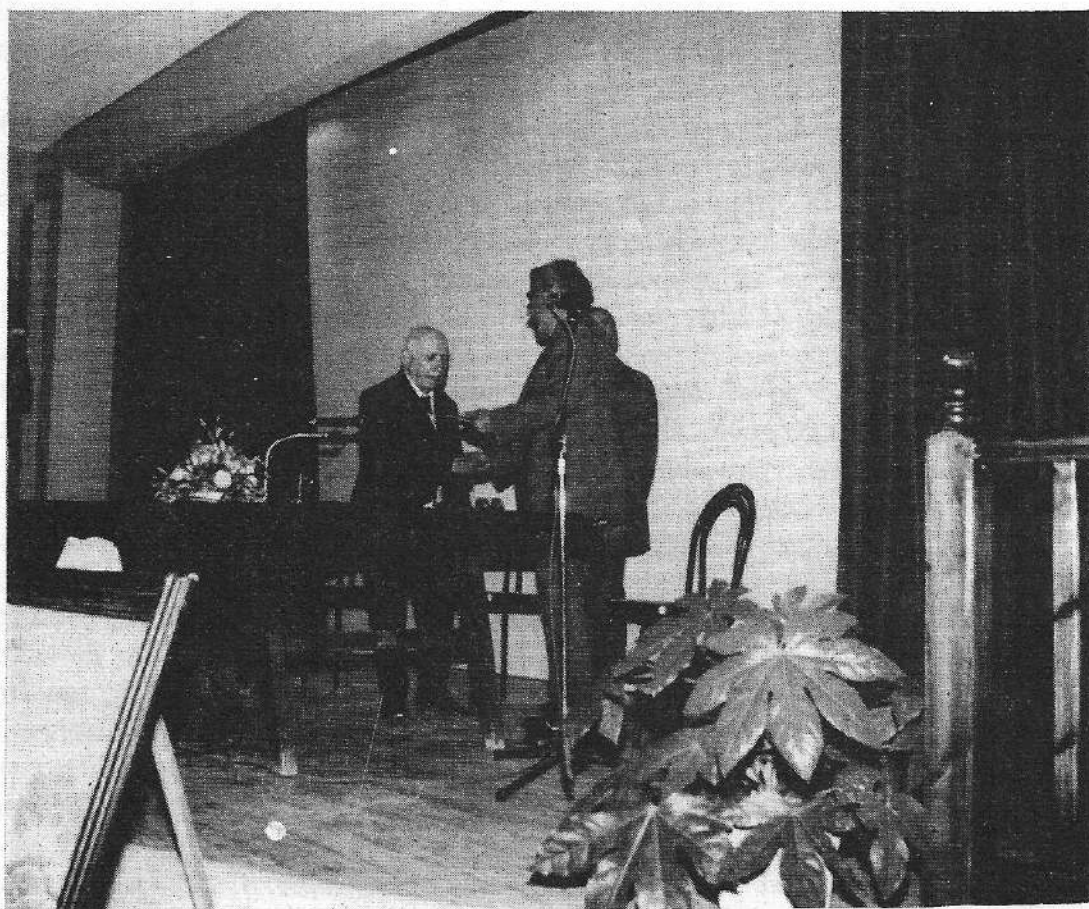
Το 1990, σε ηλικία 84 ετών, εγκαινιάζει την πρώτη ιδιωτική γκαλερί και καλλι-

τεχνικό εργαστήρι στην ιστορία της Πρέβεζας. Εγκαθίσταται μόνιμα στην Πρέβεζα και αρχίζει να παραδίδει ιδιαίτερα μαθήματα ζωγραφικής σε παιδιά και μεγάλους (μολύβι, υδατογραφίες, ελαιογραφίες).

Ο Κώστας Προβατας, 85 ετών σήμερα, ζεί με ένα τρόπο που θα τον ζήλευαν πολλοί νεώτεροί του. Εργάζεται 15 ώρες το 24ωρο. Δεν έχει ούτε και γνωρίζει να οδηγεί αυτοκίνητο. Σε όλη τη ζωή του κινείται με μοτοσυκλέτα, ακόμα και σήμερα (!) χωρίς να υποστεί ποτέ αξιόλογο ατύχημα. Διέκοψε το κάπνισμα σε ηλικία 12 ετών (...!) αφού ήταν ήδη μανιώδης καπνιστής ... αποσιγάρων, από ηλικίας 9 ετών! Διατρέφεται λιτοδίαιτα και αφιερώνει αρκετό χρόνο σε φιλικές επαφές με νέους της Πρέβεζας. Αποφεύγει συστηματικά να πηγαίνει στο ΚΑΓΠΗ Πρέβεζας γιατί ο τρόπος σκέψης και συμπεριφοράς των υπερηλίκων - νεώτερών του - του προκαλεί ... ψυχοπλάκωμα...!

Έχει τρία παιδιά, τρία εγγόνια και ένα δισέγγονο. Φιλοδοξίες του για το μέλλον είναι αφενός μόνον να αφήσει μαθητές του, ικανούς να συνεχίσουν την προσπάθεια για αναβάθμιση και συνέχιση της Τέχνης και αφετέρου η ίδρυση «Μουσείου Τεχνών και Επιστημών» στην Πρέβεζα, τουλάχιστον πριν το 2.000 μ.Χ. ... »

Στη συνέχεια ο Πρεβεζάνος δημιουργός βραβεύτηκε από το περιοδικό «Πρεβεζάνικα Χρονικά» με αναμνηστική πλακέτα που του επέδωσε το μέλος του διοικητικού συμβουλίου του Πνευματικού Κέντρου του Δήμου Πρέβεζας εκπαιδευτικός κ. Σπύρος Τσαγκαρόπουλος.

Στην πλακέτα που δόθηκε στον Πρεβεζάνο καλλιτέχνη, υπάρχει το δελφίνι με την τρίαινα, που είναι το έμβλημα του Δήμου Πρέβεζας και αναγράφονται τα εξής:

**ΤΙΜΟΥΜΕ ΤΟ ΛΑΪΚΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗ ΚΩΣΤΑ ΠΡΟΒΑΤΑ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΡΕΒΕΖΑΣ - ΠΡΕΒΕΖΑΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ
25 ΜΑΪΟΥ 1991**

Μετά τη βράβευσή του ο Κ. Προβατάς ευχαρίστησε με σύντομη ομιλία του το περιοδικό «Πρεβεζάνικα Χρονικά» και τον κόσμο που παραβρέθηκε στην εκδήλωσή.

Επακολούθησαν τα εγκαίνια της έκθεσης ζωγραφικής του Πρεβεζάνου δημιουργού στο χώρο τέχνης της Θεοφανείου Σχολής κι απαγγέλθηκε απ' το λαϊκό ποιητή Σπύρο Θ. Σολδάτο το παρακάτω ποίημά του:

Ο ΚΩΣΤΑΣ ΠΡΟΒΑΤΑΣ

*Ένας ζωγράφος λαϊκός κάνει την έκθεσή του
την τέχνη απ' τα χέρια του και μες απ' την ψυχή του.*

*Στη Θεοφένειο Σχολή βρίσκονται εκθεμένοι
οι πίνακες του Προβατά καλοζωγραφισμένοι.*

*Χρόνια ογδόντα τέσσερα ο Κώστας έχει πάσει
κι έχει κουράγιο ακούραστο το εκατό να φτάσει.*

*Και πέρα απ' τα εκατό τα χέρια του ας φκιάσουν
πίνακες κι άλλους όμορφους και στίχους ν'αραδιάσουν.*

*Στίχους παραπονιάρικους για να τραγουδιστούνε
της φτώχειας και της ξενηπιάς τα βάσανα να πούνε.*

*Εύχομαι κλείνοντας εδώ να έχει την υγείά του
ο μπαρμπα-Κώστας να χαρεί τα άξια γηρατειά του.*

Ο Κ. Προβατάς έκανε και έκθεση έργων του στην Αθήνα στο χώρο της Τέχνης «Εύμαρος» (Φωκίδος 26, Αμπελόκηποι). Παραθέτουμε ευμενή σχόλια του αθηναϊκού τύπου με την ευκαιρία αυτής της έκθεσης:

Εφημερίδα «ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΗ» Παρασκευή 20 Μαΐου 1988

« Ο τρομερός παππούς από την Πρέβεζα

Σε ηλικία δέκα χρονών έφραχνε σι' άλλα παιδιά χαρταετούς κι εκείνα σε αντίλλαγμα του μάθαιναν να γράφει και να διαβάζει. Αργότερα, αφού εξάσκησε για λίγο το επάγγελμα του τσαγκάρη, ασχολήθηκε με τη λογοτεχνία, γράφοντας ποιήματα και μυθιστορήματα, καθώς και με το σχέδιο. Τη Δευτέρα, 82χρονος, παππούς πιά, ο Κώστας Προβατάς από την Πρέβεζα, εγκαινιάζει την πρώτη του έκθεση ζωγραφικής στον «Εύμαρο».

Άνθρωπος που δεν δίστασε μπροστά σε κανένα εμπόδιο, αυτοδίδακτος στη ζωγραφική και σε ό,τι άλλο έμαθε στη ζωή του - έχει σημαντικές γνώσεις γεωλο-

γίας, βοτανολογίας, ανθοκομίας, αστρολογίας, ραβδοσκοπίας, αρωματοποιίας - ο Κώστας Προβατάς λέει ότι τίποτα δεν είναι αδύνατο, αρκεί να υπάρχει ισχυρή θέληση.

Σε ηλικία τεσσάρων χρόνων έμεινε ορφανός με δυο μικρότερα αδέρφια. «Περπάταγα ξυπόλυτος», λέει ο ίδιος, «δεν είχα ούτε ρούχα, ούτε παπούτσια, αλλά ο μεγάλος μου καημός ήταν ότι δεν μπορούσα να πάω σχολείο».

Με τη βοήθεια των άλλων παιδιών έμαθε να διαβάζει και να γράφει και μετά άρχισε να σχεδιάζει. Έστειλε σχέδιά του στην Αθήνα και στο Παρίσι και τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια ασχολείται με τη ζωγραφική λάδι ακουαρέλα, χαλκογραφία. Η φτώχεια δεν στάθηκε ικανή να τον εμποδίσει ούτε στο χώρο της τέχνης. Όταν δεν είχε λεφτά για να αγοράσει πινέλα, έκοβε τούφες από τα ... μαλλιά του κι έφπαχνε αυτοσχέδια πινέλα.

Δυναμικός και αεικίνητος και στην καθημερινή του ζωή έκανε μέχρι πρόσφατα το ταξίδι Πρέβεζα-Αθήνα με ... μηχανάκι.

Τα έργα του χαρακτηρίζονται από τα φωτεινά χρώματα και από μια πολύ πλατιά φαντασία. »

Εφημερίδα «ΝΕΑ» 26.5.1988 μέρα Πέμπτη.

« Ο αυτοδίδακτος ζωγράφος Προβατάς

Τα τοπία και τα λουλούδια της περιοχής της Πρέβεζας, τους ανοικτούς ορίζοντες της ψυχής του, αιχμαλώτισε στους πίνακές του ο αυτοδίδακτος ζωγράφος Κώστας Προβατάς.

Ο ογδοντάχρονος σήμερα καλλιτέχνης από την Πρέβεζα έμαθε μόνος του γράμματα και δούλεψε σαν τσαγγάρης, ζωγράφος και σχεδιαστής ρούχων. Η έφεσή του για τη γνώση της φύσης και του σύμπαντος, τον έκανε ν' ασχοληθεί με τα πάντα: από γεωλογία και αρωματοποιία, μέχρι ραβδοσκοπία. »

Εφημερίδα «ΕΘΝΟΣ» 22.6.1988

« Η τέχνη του βουνού και του κάμπου

ΠΟΤΕ δεν ξέρεις τι σου μέλλεται να γίνεις, ακόμη κι όταν έχει από καιρό περάσει την ηλικία των ... προσανατολισμών!

Για παράδειγμα, ο 82χρονος μπαρμπα-Κώστας Προβατάς από την Πρέβεζα, γεννημένος στα 1906, πάει να πει σε καιρούς δίσεκτους, ανατράφηκε δύσκολα. Γράμματα έμαθε μόνος του όπως και την τσαγκαρική. Όλα μέχρι σήμερα μόνος του τ' έμαθε! Κανείς δεν τον δίδαξε για παράδειγμα να ζωγραφίζει την ομορφιά των δέντρων, να ανακατεύει τα δυνατά χρώματα των λουλουδιών, να ιστορεί σε μικρές εικόνες την πορεία της ζωής και την τάξη των πραγμάτων, να σημαδεύει τη λινάτσα με το φώς του ήλιου. Κι όμως, ο γέροντας που ξεκίνησε στα 15 με τα χέρια λερωμένα από την τσαγκαρόκολλα, έγινε, στη σειρά, τσαγκάρης πρώτα, σχεδιαστής ρούχων μετά, ζωγράφος στο κατόπι και γράφει και ιστορίες δικές του σήμερα!

Η αναφορά στο λαϊκό ζωγάφο Προβατά, που παρουσιάζει έργα του στην αίθουσα «Εύμαρος». Είκοσι χρόνια ζωγραφίζει σε μια παραγκούλα στην Πρέβεζα, στο μικρό του εργαστήριο.

Εκατό έργα του ναΐφ ζωγράφου παρουσιάζονται στην έκθεση. Κι έχει ακόμη μπροστά του δρόμο ο ζωγράφος που κατέχει επίσης την τέχνη της ανθοκομίας, της αρωματοποιίας της βοτανολογίας και της αστρολογίας!! »

Με αφορμή την έκθεσή του στην Αθήνα ο συντάκτης της «Τοπικής Φωνής» Γιάννης Ζέρβας πήρε από το λαϊκό ζωγράφο Κώστα Προβατά τη συνέντευξη που ακολουθεί:

Ερώτηση: Κύριε Κώστα, θα ήθελα να μου πείτε λίγα λόγια για το ενδιαφέροντά σας. Γνωρίζω ότι έχετε πολλές επιδόσεις. Βέβαια η έκθεση ζωγραφικής που κάνατε το Μάιο του 1988 στην Αθήνα σας έδωσε κάποια δημοσιότητα. Πόσο συγκίνησε αυτό τους τοπικούς άρχοντες; Υπήρξε κάποιο ενδιαφέρον από πλευράς Δήμου ή ακόμη του τοπικού βουλευτή, ιδίως του κυβερνητικού;

Απάντηση: Το ενδιαφέρον του βουλευτή ήταν πολύ άσχημο για μένα. Γιατί ενώ άκουσε την εκπομπή που έκανα στο ραδιόφωνο, εκείνη την ώρα όντως είπε ο ίδιος ήταν στην κούρσα μαζί με τη κυρία του. Καθ' οδόν άκουσε την εκπομπή και μου είπε ότι συγκινήθηκε πάρα πολύ. Εν τούτοις εγώ τον κάλεσα στην έκθεση που έκανα στην Αθήνα και δεν εμφανίστηκε. Άρα λοιπόν αυτές οι κουβέντες που μου είπε δεν ήταν σωστές. Ήτανε για μένα μια υποκρισία. Γι' αυτό λοιπόν και έμεινα δυσαρεστημένος από τη στάση του αυτή. Ο Δήμαρχος όμως έδειξε μεγάλο ενδιαφέρον. Αν και δεν ήταν στην Αθήνα για να επισκεφθεί την έκθεση, έσπευσε να μου κάνει μια επιστολή η οποία με ενθάρρυνε πάρα πολύ. Όσο για τους Πρεβεζάνους της Αθήνας, κάλεσα όλους αυτούς που υπάρχουν στο σωματείο, εν τούτοις ήρθαν δυο-τρεις όλοι κι όλοι. Και στη συνέχεια ειδοποίησα και την Πανηπειρωτική Ομοσπονδία κι αυτή σχεδόν τίποτα. Ήρθαν κι από κει δυο-τρεις. Οι άνθρωποι που με ενθουσίασαν και μου έδωσαν φτερά ήτανε άγνωστοι για μένα. Οι Αθηναίοι με την κριτική που μου κάνανε με έκαναν να σηκωθώ στα ουράνια. Ήρθανε στην έκθεσή μου φιλότεχνοι, δημοσιογράφοι, ακόμα και άνθρωποι από την Εθνική Πινακοθήκη, οι οποίοι κατέχουν την τέχνη της ζωγραφικής και γράψανε τα καλύτερα λόγια για μένα. Έκαναν δηλαδή μια κρίση γύρω από τη δική μου τεχνοτροπία πράγμα που εγώ δεν περίμενα.

Απ' το παραπάνω απόσπασμα της συνέντευξης του, βγαίνει το συμπέρασμα που του χρειάζονταν «φτερά για να πετάξει στα ουράνια» ο μπάρμπα-Κώστας και τα φτερά του τά 'δωσαν μόνο άγνωστοι άνθρωποι, όπως ομολογεί. Και το παράπονό του είναι πως δεν του συνέτρεξε κανένας απ' τους πατριώτες, «επαίοντες» και μη.

Και μια και οι άνθρωποι δεν του δίνουν φτερά όπως θέλει, αντιλείπει τη δύναμη της δημιουργίας του μόνο του απ' όλο το εσωτερικό του «εγώ» κι απ' την αστείρευτη δημιουργική του διάθεση. Είναι αυτό το ανήσυχο πνεύμα του δημιουργού που τον διακατέχει και τον συναρπάζει. Όμως η αναγνώριση του έργου του, έστω και εκεί που φτάνει, είναι το «φώς» του Γκαίτε, που το θέλει και το ζητάει. Μ' αυτό το «φώς» τρέφονται οι καλλιτέχνες και το ζητάνε από κάθε μεριά με τη ζωντανή γνώση των έργων τους.

Όταν μιλάς με τον μπάρμπα Κώστα, διαπιστώνεις ότι του χρειάζεται αγάπη και κατανόηση. Το διαπιστώνεις από τη χαρακτηριστική ματιά του όταν σε κοιτάει.

Μπορεί να τά 'χει και τα δυο, αν τον πλησιάσουμε. Ας ανεβαίνουμε κάποτε κάποτε τα σανιδένια παλιοκαιρινά σκαλοπάτια των φτωχικών του «γκαλερί» να του λέμε μια απλή «καλημέρα». Εκεί, στα τρία μικρά δωματάκια που μυρίζουν λάδι και μπογιές, εργαστήρι κι υπνοδωμάτια μαζί. Εκεί είναι το δικό του «άδυτο» με τη θρησκευτική έννοια, γιατί πραγματικά το εργαστήρι του αυτό είναι το εσωτερικό του ναού της τέχνης.

Όπως προαναφέραμε ο Κ. Προβατάς ασχολήθηκε και με την ποίηση.

Η απλότητα των στίχων του δείχνει και την απλότητα της ψυχής του.

Η ορφάνια του από τεσσάρων χρονών παιδάκι, τον στέρησε από ό,τι καλό μπορούσε να του προσφέρει στα πρώτα βασικά χρόνια και στα κατοπινά η ζωή.

«Από τότε άρχισε», λέει, «ο εφιάλτης της ζωής μου. Μεγάλωσα στα 10 χρόνια, έφαχνα τον εαυτό μου και έβλεπα ότι μου 'λειπαν πολλά. Η τέχνη, τα γράμματα και τόσα άλλα ! Έβλεπα τ' άλλα παιδιά και θλιβόταν η ψυχή μου. Ρώταγα τον εαυτό μου γιατί; Γιατί να μην πηγαίνω στο σχολείο; Γιατί να μην έχω ρούχα και παπούτσια και να περπατάω ξυπόλυτος;»

Έτσι έγραψε το ποίημα:

ΟΡΦΑΝΟ ΠΑΙΔΙ

Ορφανό παιδί
στο δρόμο πεταμένο
ήμουν μια φλόγα ενός κεριού
που φώτιζε αναμμένο.

Ξυπόλητο και νησιτικό
στο έλεος του κόσμου
κι αυτός που μου 'δινε μπουκιά
αυτός ήταν ο θεός μου.

Με δέρναν όλοι οι καιροί
δεν είχα ν' απαγγιάσω
και μες στο δρόμο της ζωής
έτρεχα για να φτάσω.

Ο δρόμος ήτανε τραχύς
μπροστά δυο περιστέρια
ο μόχθος ήταν πολύς
για σκέπη μου τ' αστέρια.

Εδίψαγα για μάθηση
για το φωμί ... αγώνα
τα γράμματα που γράφω 'δω
τα μάθαινα στο γόνα.

Για την Πρέβεζα έγραψε το
παρακάτω ποίημα:

ΠΡΕΒΕΖΑ

Πρέβεζα πολυπόθητη
και χιλιοπονεμένη
έχεις περίσεις ομορφιές
στον κόσμο ξακουσμένη.

Μεσ' στα δικά σου τα νερά
θρύλοι και ναυμαχίες
στον κόσμο γράφτηκαν πολλές
για σένα ιστορίες.

Της μοίρας ήτανε γραφτό
θυσία τα παιδιά σου
στου Σούλι τις βουνοκορφές
κι η λευτεριά δικιά σου.

Και τώρα πάλι στα στερνά
ακόμη μια σελίδα
έγραψες με το αίμα σου
καινούργια ιστορία.

Το ποίημα «ΠΡΕΒΕΖΑ», όπως ο ίδιος μου είπε, επρόκειτο να μελοποιηθεί από το μάεστρο της Φιλαρμονικής κ. Ανδρόνικο Κουρούκλη, αλλά δεν ολοκληρώθηκε γιατί ο μουσικός έφυγε απ' την Πρέβεζα. Την προσπάθεια αυτή ολοκλήρωσε, πάντα με τη ομολογία του ίδιου, ο μάεστρος Βαγγέλης Πλασκοβίτης με απώτερο σκοπό, μετά τη μελοποίησή του, να μαγνητοφωνηθεί σε κασέτα και ν' ακουστεί σε κάποια συναυλία της Φιλαρμονικής και της Χορωδίας μας.

Για το αθάνατο «τσαρούχι», που είναι ένα απ' τα εθνικά μας σύμβολα περίπου απ' το 1700 και μέχρι σήμερα και δεν άφησε ασυγκίνητο τον ποιητή, έγραψε:

ΤΟ ΤΣΑΡΟΥΧΙ

Τσαρούχι μου περήφανο
για κάθε παλικάρι
ήσουν ο φόβος των εχθρών
της κλεφτουργιάς καμάρι.
Τσαρούχι με τη φούντα σου
τσαρούχι δοξασμένο
ο χρόνος σ' εξαφάνισε
και τώρα ξεχασμένο ...

Γενικά ο Κ. Προβατάς ασχολήθηκε και με το μυθιστόρημα, την πολιτική και κοινωνική σάπια. Θα χρειαζόταν ολόκληρο βιβλίο για να παρουσιάσει όλο το πολύσκημο έργο του. «Μια συμπυκνωμένη ιστορία μου θα χρειαστεί τουλάχιστον 500 σελίδες», μού 'πε μια μέρα με βαθύ αναστεναγμό. Όμως δε σταματάει εδώ η δραστηριότητα του. Μου 'λεγε ακόμα: «Επίσης γνωρίζω πολλά πράγματα, όπως Γεωλογία, Βονανολογία, Ανθοκομία, Ραβδοσκοπία, Αρωματοποιία. Και την αστρολογία.» Μάλιστα, για την επίδοσή του στην αστρολογία έχει δίπλωμα από την Π.Ε.Π.Ε.Ε.Α. Το παραθέτουμε:

Οι μεταλλικές έρευνες τον τραβάνε πιο πολύ και για να είναι νομικά καταχωρωμένος ζητάει με αίτησή του στις 14/11/68 απ' τη Νομαρχία Πρέβεζας σχετική άδεια για υλοποίηση του σκοπού αυτού.

Η Νομαρχία με την υπ' αριθ. 5194/28.2.69 απόφαση της, ακυρώνει την αίτησή του, γιατί δεν υπέβαλε ... δικαιολογητικά κι ακόμα γιατί είχε περάσει η τρίμηνη προθεσμία «όπως όριζε η διάταξη του άρθ. 4 παρ. 3 του Μεταλλευτικού Κώδικος». Επανέρχεται κι εξακολουθεί να επιμένει νόμιμα, κι αρχίζει της έρευνες. Απλώνεται μέχρι το Βουβοπόταμο κι ο πρόεδρος της Κοινότητας με το υπ' αριθ. 668/17.9.84 έγγραφό του χορηγεί άδεια για δειγματοληψία λίθων κ.λπ.

Συνεχίζει τις έρευνές του σ' όλο το Νομό Πρέβεζας και Θεσπρωτίας και στις 25/5/81, αναφέρει στο Νομάρχη και το Δήμαρχο Πρέβεζας, πως έχει ανακαλύψει τα εξής:

- 1) Λιγνίτη 9000 τ.μ. με περιεκτικότητα 3500 θερμίδες και πάχους τριών στρωμάτων. Το ένα 0.40 μ. το άλλο 1.20 μ. και το τρίτο 2.50 μ.
- 2) Στην ίδια περιοχή, ανθρακασβέστιο σε ποσότητες
- 3) Χρωμιούχο κράμα μη παραλειπόμενης και της πλατίνας
- 4) Άμμο με περιεκτικότητα χρυσού
- 5) Μπετονίτη αργιλώδη, μάζα κατάλληλη για αγγειοπλαστική κεραμοποιία, καθώς και για την πρόσμιξη τσιμέντων
- 6) Θειούχα νερά
- 7) Λατομικά μάρμαρα άριστης ποσότητας
- 8) Ασβεστόλιθο κατάλληλο για ασβέστη
- 9) Προσχώσεις από αχατοειδή πετρώματα

Προτείνει στο Δήμο να πάρει παραχώρηση για εκμετάλλευση αυτών των πηγών που «θ' αλλάξει την όψη όχι μόνο του Δήμου, αλλά και ολόκληρου του Νομού ... και θα δώσει δουλειά στον κόσμο», όπως γράφει, γιατί μπορεί:

- 1) να γίνει επί τόπου εργοστάσιο αγγειοπλαστικής και κεραμοποιίας,
- 2) να γίνει εργοστάσιο ασβεστοποιίας,
- 3) να γίνει εργοστάσιο εξορύξεως και επεξεργασίας μαρμάρου
- 4) να γίνει εργοστάσιο τσιμέντου και εκμετάλλευση θειούχων πηγών.

Τις προτάσεις του ο Κ. Προβατάς τις στήριξε σε επιστημονικά πορίσματα ελέγχου των ευρημάτων απ' τα «Επιστημονικά και χημικά εργαστήρια του Δρος Σ. Βραχάμη, στην Αθήνα. Στα χέρια του κρατάει έγγραφα ντοκουμέντα, «για του λόγου το αληθές», όπως λέει:

- Το με αριθ. Ε.Σ. 2613/25.5.82 Νομαρχίας Πρέβεζας προς το Ι.Γ.Μ.Ε., που διαβιβάζει αίτησή του.

- Το με αριθ. ΔΙΜ./5/12349/12.9.84 διαβιβαστικό Υπουργείου Ενέργειας κ.λπ. προς το Ι.Γ.Μ.Ε. (Μεσογείων 90 Αθήνα), σχετικό με τις μεταλλευτικές έρευνές του.

- Την με αριθ. 2526/18.10.86 απόφαση Υπουργείου Βιομηχανίας κ.λπ. που του επιβάλλει πρόστιμο 2.000 δρχ. «για μη υποβολή δελτίων κινήσεως του μεταλλείου κατά το λήξαν έτος 1985 κ.λπ.»

Οι πολιτικές και κοινωνικές διασυνδέσεις του Κ. Προβατά ξεπερνούν τα σύνορα της Ελλάδας και φθάνουν ως τη μαρτυρική Κύπρο.

Αλληλογραφεί με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κ. Γιώργο Βασιλείου και επ' ευκαιρία της εκλογής του, τον συχαίρει γι' αυτό, όπως φαίνεται απ' την ευχαριστήριο απαντητική επιστολή του Προέδρου:

Κύριο Κώστα Προβατά, Νικόπολη Πρέβεζας, ΕΛΛΑΔΑ

Σας ευχαριστώ για τα συγχαρητήρια και τις ευχές σας για την εκλογή μου και την ανάληψη των καθηκόντων μου ως Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Θα αναλώσω όλες μου τις δυνάμεις για την δικαίωση του αγώνα μας και για την πρόοδο και ευημερία του Κυπριακού Λαού. Προσβλέπω στη συνεργασία και συναντίληψη όλων για να πετύχουμε στο δύσκολο έργο μας.

Μάρπος 1988, Γιώργος Βασιλείου, Πρόεδρος Κυπριακής Δημοκρατίας

Η αγνή διάθεση συμμετοχής και προσφοράς που νιώθει, και γενικά επικοινωνίας με κάθε π που βοηθάει στην Πνευματική ηθική και κοινωνική τελείωση, είναι απεριόριστη. Προσπαθεί να βρίσκεται πάντα κοντά στα γεγονότα και να παρακολουθεί κάθε δημιουργική προσπάθεια, συμμετέχοντας με τον τρόπο του σ' αυτή.

Χαρακτηριστικό το δημοσίευμα της «Τοπικής Φωνής»:

« Ο κ. Κώστας Προβατάς για την εφημερίδα των παιδιών του Δημοτικού Σχολείου Μαργαριτίου

Από το ραδιοφωνικό σταθμό Κέρκυρας ο συμπολίτης κ. Κώστας Προβατάς πληροφορήθηκε ότι τα παιδιά του δημοτικού σχολείου Μαργαριτίου βγάζουν μια ωραία εφημερίδουλα γραμμένη με το χέρι. Έστειλε επιστολή με την οποία τα συνέχαιρε για την όμορφη πρωτοβουλία τους. Τα παιδιά έστειλαν την συμπαθέστατη εφημερίδουλα τους, με ένα σύντομο ευχαριστήριο γράμμα, στο κ. Προβατά. Το δημοσιεύ-

οιμε αυτούσιο:

Μαργαρίτα 20-2-1989

Αγαπημένε μας κ. Προβατά.

Ευχαριστούμε για τα καλά σας λόγια και τη συμπαράσταση που μας δείξατε. Χαιρόμαστε, ειλικρινά, που η εφημεριδούλα μας μας βοήθησε να αποκτήσουμε φίλους αξιόλογους σαν εσάς. Θέλουμε να συνεργαστούμε και να γνωριστούμε περισσότερο. Πιστεύουμε να τα καταφέρουμε. Μας συγκίνησαν πολύ τα ποιήματά σας. Καταλάβαμε ότι η ζωή είναι πολύ σκληρή και δύσκολη. Πραγματικά σας αξίζουν συγχαρητήρια. Σας στέλνουμε το 5ο φύλλο της εφημερίδας μας για να δείτε την δουλειά μας και να τη γνωρίσετε καλύτερα. Λόγω ελλείψεως χώρου δεν μπορέσαμε να δημοσιεύσουμε όλα σας τα ποιήματα, γι' αυτό γράψαμε ένα απόσπασμά τους. Περιμένουμε νέα σας.

Σας χαιρετούμε, οι μικροί δημοσιογράφοι.

Τελειώνοντας, ακόμα δυο λόγια σαν επίλογο:

Σ' όλη τη διαδρομή μέσα στο χρόνο, στον πολύ χρόνο, η δημιουργική του ροή δείχνει μια εξαιρετική ποιότητα ψυχής προικισμένης μ' άφθονα εφόδια.

Η ζωή του είναι γεμάτη πάθος. Είναι το πάθος της δημιουργίας και της δράσης σ' όλους του τομείς του επιστητού, που γεμίζει την καρδιά του και την εξελίσσει.

Στην ενταπκότητα της εσωτερικής του ζωής, στην εξαιρετική καλλιτεχνική ευαισθησία του και στην πολύ λεπτή αντίληψη όλων των αρμονικών μορφών του φυσικού περιβάλλοντος τα μικρά, τα απλά, τα ανθρώπινα μέσα στις πλήρεις στιγμές της ανθρώπινης μοναξιάς του παίρνουν ζωή απ' τη ζωή του. Κι αυτή η μεγάλη αγάπη του για τη φύση, αναβλύζει αστείρευτο ρομαντισμό και μια φυσική έμπνευση απ' της καρδιάς τα βάθη, που διατηρεί άσβεστη τη φλόγα της δημιουργίας και συνδουλεύεται τελικά μόνη της και παραμένει πάντοτε η ίδια.

Κι όλα με φλογερό ενθουσιασμό. Ό,π έκανε και κάνει το κάνει με κέφι. Άλλωστε τίποτα μεγάλο δε γίνεται στην τέχνη δίχως ενθουσιασμό και κέφι.

Ο μπάρμπα Κώστας έχει μεγάλα ηθικά προτερήματα. Είναι μια καλλιτεχνική ψυχή γεμάτη τιμιότητα και καλοσύνη, μ' αφοθότητα απλοϊκή και μακριά από μικροαστικές προκαταλήψεις.

Το βλέμμα του διαπεραστικό, καλόκαρδο και εμπνευσμένο, αντανακλάει την εσωτερική φλόγα που καίει μέσα στην καλλιτεχνική του ψυχή.

Μ' όλα τα χρόνια του στέκεται πάντα ένας ακούρατος δουλευτής των χρωμάτων και της ποιητικής του έμπνευσης.

Μυστικές φωνές δίνουν στο στίγμα του στόχου της δημιουργίας και του προσφέρουν μια χαρά ανέσπερη, σαν να του λένε: «Τράβα μπροστά μπρμπα-Κώστα και νά 'χεις στο νου σου, πως δεν τελειώνεις ποτέ μαθαίνοντας και πλαταίνοντας τους ορίζοντες της δημιουργίας».

Έτσι με τον τρόπο του ο Κώστας Προβατάς μας κληροδοτεί ένα μεγάλο παράδειγμα. Και για τον εαυτό του και τη ζωγραφική και μ' όλα αυτά που τυπώθηκαν να πεί κι ο ίδιος εκείνο που ειρωνικά έγραψε στο τέλος των απομνημονευμάτων του ο μεγαλοφυής Γάλλος συνθέτης της δραματικής συμφωνίας του Ρωμαίου και της Ιουλιέτας Λουδοβίκος Έκτωρ Μπερλιόζ:

«Η μουσική μου, σταδιοδρομία, θά 'ταν αληθινά γοητευτική, αρκεί νά 'φθανα

σε ηλικία εκατόν σαράντα χρόνων».

Σου ταιριάζει μπαρμπα-Κώστα.

Κι απ' όλους μας ένα θερμό χειροκρότημα κι ένα από καρδιάς βγαλμένο:

«Νά 'σαι καλά, να ζήσεις πολλά πολλά χρόνια ακόμα και νά 'σαι πάντα ο ίδιος, όπως είσαι και τώρα».

ΠΡΕΒΕΖΑΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'
ΕΤΟΣ 60
ΤΕΥΧΟΣ 24
ΠΡΕΒΕΖΑ

Κοινωνιολογία: Σ. ΔΑΜΙΑΝΑ
Κοσμογραφία: Γ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ,
Κ. ΚΑΡΑΝΑΤΣΗΣ Λαογραφία:
Β. ΑΥΔΙΚΟΣ, Δ. ΡΑΠΤΗΣ Τοπική
Ιστορία: Θ. ΑΚΡΙΔΑΣ, Γ. ΜΟΥΣΤΑ
ΚΗΣ Ταξιδιωτικά: Η. ΒΑΓΚΝΕΡ
Ιδιωτικό αρχείο Νίκου ΚΑ
ΡΑΜΠΕΛΑ Περιβάλλον: Α. ΣΤΑ
ΜΑΤΗ, Θ. ΠΑΠΑΡΟΥΔΑΜΗΣ, Δ. ΠΑΒΕΛΗΣ
Β. ΔΕΥΤΕΡΑΙΟΣ Πεζογραφία:
Φ. ΜΠΑΟΣ, Θ. ΜΑΝΟΠΟΥΛΟΣ, Σ. ΝΤΟΥ
ΣΙΑΣ, Ζ. ΠΑΠΑΖΗΝ Ποίηση: Π.
ΔΟΝΟΣ Εικαστικά: Α. ΠΑΠΑΔΗ
ΜΗΤΡΙΟΥ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

Ιούλιος - Δεκέμβριος 1990